Komission asetusehdotus: EU:n hiilenpoistumien sertifiointi – U 109/2022 vp

10.2.2023 ympäristövaliokunta

johtava asiantuntija Lotta Heikkonen, MMM

EU:n hiilenpoistumien sertifiointikehikko

- Vapaaehtoinen EU:n laajuinen standardi, joka sisältää biologiset ja tekniset poistumat sekä hiilivarastot pitkäikäisissä tuotteissa
  - Hiilenpoistumia tuottaville tahoille ja sertifioiville järjestelmille
- Ehdotuksen tavoitteet:
  - Lisätä korkealaatuisia hiilenpoistoja ilmakehästä
  - Kannustaa toimijoita tehokkaisiin hiilenpoistojen toimenpiteisiin
  - Luoda luottamusta ja estää viherpesua hiilimarkkinoilla
  - Vahvista EU:n osaamista hiilenpoistojen laskemisessa, seurannassa ja varmistamisessa
  - Ohjata yksityistä ja julkista rahaa hiilenpoistoihin
- Hiilenpoistojen asiantuntijaryhmän kanssa määritellään menetelmät erilaisiin hiilenpoiston toimenpiteisiin, delegoituna säädöksinä

Ehdotuksen mahdolliset vaikutukset Suomessa

- Vapaaehtoista, luotu erityisesti EU:n sisämarkkinoille
- Teknologisten nielujen osalta teknologia kallista, eikä Suomen maaperässä mahdollisuutta pysyvään varastointiin - EU-kehikosta mahdollisesti kannustimia ja ratkaisuja
- Suomessa maankäyttösektorilla ei vielä suuri määriä yksiköitä - EU-kehikko voi edesauttaa
- Vaikutusten arviointia hankaloittaa epäselvyys sertifioitujen ilmastoyksiköiden käytöstä
- Rekisteristä valtiolle mahdollisesti hallinnollisia kustannuksia

Valtioneuvoston yleiset kannat

- Valtioneuvosto
  - pitää hyvänä EU-tason lähestymistapaa hiilenpoistoihin.
  - katsoo, että fossiilisten päästöjen vähentäminen tulisi olla ensisijaista.
  - katsoo, että asetusehdotusta ja sen soveltamista tulisi selkiyttää siten että jäsenvaltioiden aluerajojen sisällä syntyneet hiiliyksiköt olisivat pääasiassa käytettävissä jäsenvaltioiden velvoitteiden ja tavoitteiden saavuttamiseen riippuen käytettävästä väittämästä*

Huomioita:

- Kansallisesti edistetty kotimaisia hiilimarkkinoita hallitusohjelman mukaisesti ja Hiilestä kiinni-toimenpideohjelman avulla
- Odotuksena että EU:n lainsäädäntö tukee kansallista työtä, vaatii aktiivista osallistumista

*Lisää väittämistä ja vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden hyvistä käytännöistä: https://mmm.fi/-/1410903/uusi-opas-linjaa-hyvat-kaytannot-vapaaehtoisille-hiilimarkkinoille

Soveltamisala ja määritelmät 1/3

- Valtioneuvosto
  - painottaa, että hiilenpoistojen roolia suhteessa EU:n ilmastokehykseen ja muuhun EU:n lainsäädäntöön, niiden tavoitteisiin ja sääntelyyn tulisi selventää, jotta riittävä politiikkakoherenssi komission muiden aloitteiden ja asetusehdotusten välillä voidaan taata

Huomioita:

- 55-valmiuspaketti ja sen tavoitteet;
- yhteinen maatalouspolitiikka ja siihen liittyvät strategiset suunnitelmat;
- maankäyttösektoriin, maatalouteen ja metsiin liittyvä tiedonkeruu ja raportointi

Soveltamisala ja määritelmät 2/3

- Valtioneuvosto
  - suhtautuu alustavasti myönteisesti siihen, että ilmasta ja kestävän biomassan käytöstä talteenotetun hiilidioksidin varastointi tai pitkäaikainen sidonta tuotteisiin on osa ehdotettua sääntelykehystä
  - pitää tarpeellisena, että neuvotteluissa pyritään luomaan riittävät kannusteet teknisille hiilenpoistoille ja näin ollen edellytyksiä kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttamiselle ottaen huomioon myös vaikutukset ekosysteemien hiilivarastoihin

Huomioita:

- Teknologisille nieluille on suuret odotukset EU:n 2050 tavoitteessa. Kehitys ja skaalaus vaativat investointeja ja kannustimia.
- Suomessa potentiaalia biomassan ja teknisen osaamisen osalta

Soveltamisala ja määritelmät 3/3

- Valtioneuvosto
  - katsoo, että hiilenpoistuma tulisi määritellä hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin (IPCC) määritelmän mukaisesti ja hiilidioksidipäästöjen vähentäminen tulisi olla osa sääntelykehikkoa vain tarkkaan rajatusti.
  - kannattaa komission ehdotuksen määritelmää hiiliviljelylle, joka mahdollistaa hiilen poistumien lisäksi myös päästöjen vähentämisen maankäyttösektorin toimenpiteillä

Huomioita:

- Maatalouden toimenpiteillä vaikutuksia niin LULUCF-sektorilla ja taakanjakosektorilla
- Komission ennakkoselvityksissä on tuotu esiin sekä hiiltä ilmakehästä sitovia toimia (metsitys) kuin päästöjä vähentäviä toimia (turvemaiden vettäminen)

Laatukriteerit

- Valtioneuvosto
  - katsoo, että hiilenpoistojen sertifiointijärjestelmän tulisi tuottaa laadukkaita yksiköitä, jotka voivat samanaikaisesti edistää sekä ilmasto- että muita kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista.
  - katsoo, ettei sääntelyn kohtuuton hallinnollinen taakka tulisi olla este maankäyttösektorin lisäisten ilmastoyksiköiden tuottamiselle vapaaehtoisille markkinoille
  - painottaa, että toimialakohtaisia standardeja tai olemassa olevia menetelmiä tulisi pyrkiä käyttämään

Huomioita:

- Kansainvälisesti tunnistetut minimikriteerit ovat hyvä lähtökohta EU:n kehikon uskottavuudelle
- Laskennan epävarmuudessa eroja maankäyttösektorin ja teknologisten nielujen välillä

Sertifioitujen ilmastoyksiköiden käyttö ja kaksoislaskenta

- Valtioneuvosto
  - katsoo, että vapaaehtoisella markkinalla kaksoislaskennan välttämiseksi EU-tavoitteiseen laskettavia yksiköitä ei tulisi käyttää vapaaehtoisella markkinalla kumoamisväittämiin, kuten hiilineutraalisuus, vaan ilmastotekoväittämiin (contribution claim).
  - katsoo, että kaksoislaskennan merkitystä ehdotukselle tulisi tarkentaa.

Huomioita:

- EU:n yhteinen eli Unionin tason panos Pariisin sopimukseen (nationally determined contribution, NDC) rajoittaa EU:n rajojen sisäpuolella tuotettujen ilmastoyksiköiden laskentaa yritysten khk-taseisiin.
- Kansallisessa työssä olemme määrittäneet väittämät, joilla ilmastoyksikköjä ostaneet yritykset, voivat käyttää markkinoinnissa kaksoislaskennan välttämiseksi*
- Komission esitys vihreistä väittämistä (Green Claims) on viivästynyt, joten emme tiedä ilmastoyksiköiden käytön koko kuvaa

*Lisää väittämistä ja vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden hyvistä käytännöistä: https://mmm.fi/-/1410903/uusi-opas-linjaa-hyvat-kaytannot-vapaaehtoisille-hiilimarkkinoille

Teknologianeutraalisuus, rajapinta kv-sääntelyyn, sertifiointimenetelmät

- Valtioneuvosto
  - painottaa, että hyvin moninaiset ja eri teknologisella kehitysasteella olevat hiilenpoistomenetelmät saattavat vaatia erilaisia kannusteita ja vapaaehtoisella markkinalla erilaisten väittämien käyttämistä.
  - katsoo, että nyt luotavassa EU:n sisäisessä hiilenpoiston viitekehyksessä tulisi huomioida YK:n alaisen hiilimarkkinamekanismin säännöt ja suositukset sekä niiden toimeenpanossa tunnistetut haasteet.
  - pitää tärkeänä, että lainsäädäntö edistää hiilensidonnan ja -markkinoiden kehittymistä ja parantaa markkinoiden luotettavuutta.

Huomioita:

- Kansainvälisellä tasolla vapaaehtoisia hiilimarkkinoita on pyritty edistämään jo pitkään niin toimenpiteiden kuin laskennan osalta. Komission asetusehdotus on yksi askel monien joukossa kohti toimivia hiilimarkkinoita.

Toimivallan siirto komissiolle

- Valtioneuvosto
  - kiinnittää kuitenkin huomiota säädösvallan siirtoa koskevan sääntelyn laajuuteen, jonka perusteella on vaikea arvioida, millaista ja kuinka pitkälle menevää tulevaisuudessa annettava sääntely olisi ja millaisia vaikutuksia sillä olisi.
  - katsoo että oikeusperusta on asianmukainen.
  - katsoo, että hiilenpoistojen vapaaehtoisesta sertifioinnista on tarkoituksenmukaista säätää EU:n tasolla ja asetusehdotusta voidaan pitää toissijaisuusperiaatteen mukaisena.
  - pitää suhteellisuusperiaatteen kannalta tärkeänä, että komissiolle siirrettävä toimivalta on riittävän tarkkarajaista, oikeasuhtaista, tarkoituksenmukaista ja perusteltua.

Käsittely

- Käsittely ympäristötyöryhmässä alkoi 3.2.2023
  - PJ-maa Ruotsi pyrkii etenemään parlamentin kanssa samanaikaisesti
- Maaliskuussa 2023 ympäristö- ja maatalousneuvostoissa poliittinen keskustelu
- Parlamentin raportööri MEP Lydia Pereira (EPP), mm. varjoraportööri MEP Ville Niinistö
- Komission hiilenpoistojen asiantuntijaryhmän 1. kokous 7.3.2023
  - Kartoittaa EU:n parhaita käytäntöjä ja käsittelee delegoitujen asetusten luonnoksia
- Komissio ennakoi BECCS:ä ja DACCS:a koskevan osuuden olevan valmis vuonna 2024, hiiliviljelyssä mennee kauemmin

Kiitos!

johtava asiantuntija Lotta Heikkonen,
maa- ja metsätalousministeriö
p. 029 516 2074

Ympäristöministeriön vastuuhenkilö:
hallitussihteeri Karoliina Anttonen

Työ- ja elinkeinoministeriön vastuuhenkilö:
johtava asiantuntija Juho Korteniemi

Nappaa hiilestä kiinni
MAANKÄYTTÖSEKTORIN ILMASTORATKAISUT

Hiilestä kiinni –hankkeet: https://mmm.fi/maankayttosektorin-ilmastosuunnitelma/hankkeet